

ДЖЕЙСОН МЕТЬЮЗ

РОМАН, ЩО ЗДОБУВ ПРЕМІЮ ІМЕНІ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО

Домініка Єгорова – найцінніша з агентів російських спецслужб, випускниця «школи горобців» – особливого відділу контррозвідки. Вона – звабниця, яка використовує своє тіло для збору інформації та подальшого усунення іноземних дипломатів і шпигунів. Її майстерність легендарна. Нова ціль Домініки – молодий офіцер ЦРУ Натаніель Неш, відповідальний за проникнення американських «кротів» до російської розвідки. Проте бездоганний план дає збій: між Домінікою і Нейтом спалахують почуття. І тієї ж миті немов полуда спадає з їхніх очей. Адже обоє здаються горобцями в клітці нищої системи шпигунських схем та інтриг вищого керівництва. Відтепер під загрозою опиняються не лише їхні кар'єри, а й безпека обох держав...

Надзвичайний трилер у найкращих традиціях Джона Ле Карре. Це один із найвизначніших шпигунських творів ХХІ століття.

The New York Times Book Review

Джейсон Метьюз віродив шпигунський роман! За шкалою від однієї до п'яти зірок цей роман здобуває шість!

New York Journal of Books

"Red Sparrow" film artwork © 2018
Twentieth Century Fox Film Corporation.
All Rights Reserved.

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4738-3

9 786171 124738 3

ДЖЕЙСОН МЕТЬЮЗ

ЧЕРВОНИЙ ГОРОБЕЦЬ

ЧЕРВОНИЙ ГОРОБЕЦЬ

ЕКРАНІЗОВАНО КІНОКОМПАНІЄЮ «ДВАДЦЯТЕ СТОЛІТТЯ ФОКС»

ЧЕРВОНИЙ ГОРОБЕЦЬ

JASON MATTHEWS

RED SPARROW

A NOVEL

ДЖЕЙСОН МЕТЬЮЗ

ЧЕРВОНИЙ ГОРОБЕЦЬ

РОМАН

ХАРКІВ КЛУБ
2018 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111(73)
М54

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Matthews J. Red Sparrow : A Novel / Jason Matthews. —
New York : Scribner, 2013. — 448 p.

Переклад з англійської *Максима Ларченка, Бориса Превіра*

Обережно! Ненормативна лексика!

ISBN 978-617-12-4738-3
ISBN 978-1-4767-0612-2 (англ.)

© Jason Matthews, 2013
© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

Присвячується Сюзанні, Александрі та Софії

1

За дванадцять годин МВС¹ ноги Натаніеля Неша геть заніміли. Мов дерев'яний, він брів бруківкою московського провулка. Давно стемніло, та Нейт усе ходив тим маршрутом, щоб полоскотати очі нишпоркам, — щойно вони подумують, ніби впіймали його на гачок, то одразу ж проявлять себе. Не було нічого, жодного натяку на зміну позиції, перебіжку, жодних кроків на вулицях за його спиною, жодної реакції на його переміщення. Він чистий? Чи за ним стежить велика команда? Через саму природу Гри не помітити стеження куди гірше, ніж визнати, що ти весь у жучках.

Початок вересня, та між першою і третьою годинами його маршруту йшов сніг, що дало змогу безслідно втекти на авто. Пізніше того ж ранку Нейт вистрибнув на ходу з «лади комбі», за кермом якої сидів Лівітт із бюро, який, прорахувавши інтервал, мовчки підняв три пальці, коли вони звернули на промислову вуличку, після чого поплескав Нейта по руці. Чіпке вистежування ФСБ, Федеральної служби безпеки, не змогло відслідкувати втечу в трьохсекундному інтервалі й пролетіло повз — ховаючись за сніговою пеленою, Лівітт відводив їх геть. Нейт лишив свій активний мобільний телефон з економічного відділу посольства у Лівітта в машині — нехай наступні три години ФСБ відслідковує телефон між московськими стільниковими вежами. Під час стрибка Нейт ударився коліном об асфальт, і перші кілька годин біль лише зростав, та тепер коліно заніміло так само, як і решта його тіла. На місто спадала ніч, а він бродив, ковзав, здирився та спускався половиною Москви, не виявляючи слідів стеження. Здавалося, він і справді чистий.

Нейт був членом невеликої групи офіцерів ЦРУ з «внутрішніх операцій», навчених працювати під стеженням на

---

¹ Маршрут з виявлення спостереження. (Тут і далі прим. перекл.)

домашньому майданчику противника. Працюючи на вулиці, він не сумнівався ані на секунду. Знайомий страх невдачі, страх помилки, зник. Сьогодні він усе робив бездоганно, все, як слід. *Ігноруй холод, який щільно огортає твої груди. Лишайся в сенсорному пузирі, хай розширюється під впливом стресу.* Його зір був гострий. *Фокусуйся на середній відстані, звертай увагу, чи не з'являються повторно у полі зору пішоходи та транспортні засоби. Зауважуй кольори та форми. Капелюхи, пальта, автомобілі.* Особливо не задумуючись ні про що конкретно, він реєстрував звуки, які линули навколо у вечірньому місті. Дзижчання тролейбусів, що живляться від дротів над головою, шипіння автомобільних шин на мокрому асфальті, потріскування вугільного пилу під ногами. Він відчував у повітрі гіркоту дизельних парів, спаленого вугілля, і, з якогось невидимого вентиляційного отвору, до нього доносився глинистий аромат свіжого борщу. Він був мов камертон, що резонує в морозному повітрі, ідеально налаштований, та на диво спокійний. Через дванадцять годин був абсолютно певний: він чистий.

Перевірка часу: 22:17. Двадцятисемирічний Нейт Неш був за дві хвилини від зустрічі з легендою, з діамантом у тіарі, з найціннішим активом у стійлі ЦРУ. Лише за триста метрів від тихої вулички, де він зустріне МАРБЛА: вишуканого, ввічливого, ледь за шістдесят, генерал-майора СВР, що була правонаступницею першого головного управління КГБ, служби зовнішньої розвідки Росії, зарубіжних шпигунів Кремля. МАРБЛ перебував в упряжі вже чотирнадцять років, дивовижно, враховуючи, що російські джерела в часи Холодної війни жили в середньому вісімнадцять місяців. Доки Нейт сканував вулицю, перед його очима промайнули зернисті фотографії втрачених в історії агентів: Пеньковський, Моторин, Толкачов, Поляков, всі інші, нікого нема. *Та не цього разу, не на моїй вахті.* Все вийде.

МАРБЛ працював тепер головою Американського управління СВР, посада з колосальним рівнем доступу, але він був кагебістом старої школи, свої шпори (як і генеральську зірку) заслужив за кордоном. Його кар'єра вражала не стільки здобутками в оперативній роботі, як тим, що МАРБЛУ вдалося

пережити чистки, реформи та внутрішню боротьбу за владу. Він не мав ілюзій з приводу системи, якій служив, і зрештою почав ненавидіти її, та все ж лишався вірним їй професіоналом. Коли йому виповнилося сорок, він був полковником і працював у Нью-Йорку, Центр не дав йому дозволу відвезти дружину до американського онколога — безглуздий прояв радянського пуританства, — тож вона померла на каталиці в коридорі московської лікарні. МАРБЛУ знадобилося ще вісім років, щоб підготуватися і зважитися на добровільну співпрацю з американцями.

Ставши закордонним шпигуном — агентом, якщо говорити мовою розвідки, — МАРБЛ з улесливою догідливістю звертався до керівників операцій — своїх кураторів із ЦРУ, — принижено перепрошуючи за мізерність повідомленої ним інформації. У Ленглі¹ були приголомшені. Це були надзвичайно цінні розвіддані про операції КГБ та СВР, що давали змогу проникнути в іноземні уряди, а інколи йому вдавалося добути й такі перлини, як імена американців, що шпигують для Росії. Це був неоціненний агент.

22:18. Нейт звернув за ріг і почав спускатися вузькою вуличкою, з обох боків якої — житлові будинки, нерівний тротуар, обсаджений голими й притрушеними снігом деревами. На іншому кінці вулиці, у світлі на перехресті виник знайомий силует, він повернув за ріг та рушив назустріч. Цей старий був професіоналом: уклався в чотирихвилинне вікно.

Утома Нейта зникла, і він відчув, як повертається сила. З наближенням МАРБЛА Нейт автоматично перевірів порожню вулицю, шукаючи відхилень від норми. *Жодних машин. Погляд угору. Жодних відчинених вікон, у квартирах темно. Погляд назад. На поперечних вулицях тихо. Перевірити міні. Ні двірника, ні безхатька.* Попри довгі години намагань виявити стеження, провокативних маневрів, очікування й чатування в снігу та холоді, лише одна-єдина помилка може призвести до неминучого — смерті МАРБЛА. Навіть дипломатичний скандал чи втрата цінного джерела розвідданих не хвилювали Нейта так, як смерть цього чоловіка. Нейт не схибить.

---

¹ Тобто в ЦРУ.

МАРБЛ неспішно йшов уперед. До цього вони зустрічалися двічі. МАРБЛОВІ призначили цілу низку кураторів ЦРУ — і кожного з них він перевіряв власноруч. Були серед них довершені. У декого МАРБЛ помічав дивовижну тупість. А один чи два виявляли неабияку аморфність, потенційно фатальну незацікавленість у тому, щоб бути професіоналом. Нейт був іншим, цікавим. У ньому щось було — гострота, зосередженість, агресія в прагненні зробити все правильно. Трохи сируватий — дещо компульсивний, думав МАРБЛ, — та мало хто мав цей вогник, тож МАРБЛ його затвердив.

Очі МАРБЛА задоволено примружились, коли він побачив молодого американця. Нейт був середнього зросту, худорлявий, з прямим чорним волоссям, рівним носом та карими рухливими очима, що оглядали старого, який підходив, швидше пильно, ніж неспокійно.

— Доброго вечора, Натаніелю, — сказав МАРБЛ. Незначний британський акцент унаслідок роботи в Лондоні, розбавлений перебуванням у Нью-Йорку. Примха розмовляти англійською, бути ближчим до куратора, попри майже бездоганну російську Нейта. МАРБЛ був низьким та присадкуватим, з глибокими карими очима, поміж яких випинався м'ясистий ніс. У нього були густі сиві брови та кучеряве сиве волосся, що надавало йому вигляду елегантного гуляки.

За планом, вони мусили б користуватися вигаданими іменами, та це було безглуздо. МАРБЛ мав доступ до всіх альбомів з фотографіями дипломатів СВР, тож ім'я Нейта було йому прекрасно відоме.

— Радий тебе бачити. З тобою все гаразд? — МАРБЛ уважно подивився на обличчя Нейта.

— Стомився? Скільки годин ти сьогодні пропрацював? — Запитання МАРБЛА були бездоганно ввічливі, та все ж йому хотілося знати. Він ніколи нічого не сприймав як належне.

— *Dobryj vecher, dyadya*, — сказав Нейт. Він почав використовувати фамільярне «дядя», почасти щоб приховано висловити свою повагу, а почасти щоб виказати справжню прихильність. Перевірив час: «Уже дванадцять. На вулицях ані душі». Мова, відома їм обом, і Нейт розумів, що МАРБЛА цікавить, наскільки ретельно він виконав свій МВС.

МАРБЛ не відповів. Вони йшли удвох уздовж тротуару в тіні дерев. Повітря було морозне, нерухоме, безвітряне. На зустріч вони мали не більше семи хвилин.

Здебільшого говорив МАРБЛ, Нейт уважно слухав. Старий швидко, утім без зайвого поспіху, видавав суміш пліток та політики: кого підвищили, кого понизили. Кілька слів про нову операцію, успішне вербування СВР в іншій країні. Всі подробиці можна буде дізнатися з дисків. А це не стільки дебрифінг, скільки звичайна розмова двох людей. Звуки їхніх голосів, зоровий контакт, низький сміх МАРБЛА. Ось у чому була суть.

Прогулюючись, вони опирались природному імпульсу взятися під руки, як батько й син. Обоє знали, що контакт заборонений, прикра необхідність, обумовлена страхом отримати *metka*, шпигунський порошок. МАРБЛ сам доповідав про секретну програму, створену з метою обробки співробітників американського посольства в Москві, підозрюваних у співпраці з ЦРУ. Жовтий, пінистий порошкоподібний хімічний розчин нітрофеніл пентадієну, NPPD. Підставний російський службовець розчавлював резинову кульку, і порошок потрапляв на одяг, килимки, кермо. NPPD був створений так, щоб він розлітався, мов липкий пилок з нарциса, через рукостискання на лист паперу, а звідти на лацкан пальта. Він непомітно мітив усе, до чого торкався американський агент ЦРУ. Таким чином, якщо ви були підозрюваним російським чиновником і ваші руки, одяг чи папірець на столі світилися від NPPD, вам наставав кінець. МАРБЛ ошелешив Ленглі, доповівши згодом, що різні партії *metka* мали різний склад, це давало змогу ідентифікувати конкретного американського гостя.

Прогулюючись та розмовляючи, Нейт потягнувся до кишені й дістав запечатаний пластиковий пакет. Запасні батареї для секретного комунікаційного обладнання МАРБЛА: три металево-сірі пачки цигарок, надміру важкі. Секретні засоби комунікації використовували для передачі останніх нагальних новин, а також, щоб підтримувати контакт у періоди між особистими зустрічами. Але ці короткі зустрічі, смертельно небезпечні, були набагато продуктивнішими. Саме на них МАРБЛ передавав диски з величезним обсягом розвідданих, а йому поповнювали обладнання та готівку. Це був прямий контакт, мож-

лівість обмінятися кількома словами, час для відновлення цього майже духовного партнерства.

Нейт обережно відкрив пластиковий пакет та передав МАРБЛУ, той порився й дістав попередньо загорнутий блок батарей, які пакували в стерильній лабораторії у Вірджинії. Після цього МАРБЛ укинув у пакет два диски.

— На цих дисках приблизно п'ять лінійних метрів файлів, — сказав він. — З найкращими побажаннями.

Нейт відзначив, що старий шпигун усе ще міркує категоріями лінійних метрів, коли говорить про папки з файлами, навіть тепер, видаючи секрети вже в цифровому вигляді.

— Дякую. Ви додали резюме?

Хакери розвідданих благали Нейта постійно нагадувати МАРБЛУ додавати резюме до усієї подаваної інформації, аби мати змогу визначити пріоритетність перекладу та обробки його сирих звітів.

— Так, цього разу я не забув. На другий диск я також додав новий каталог, стосовно бюро. Кілька змін особового складу, нічого надзвичайного. І розклад планів моїх поїздок за кордон на наступний рік. Я шукаю оперативних причин для поїздки й додав усі необхідні деталі, — сказав він, киваючи в бік диска в пакеті.

— Чекаю з нетерпінням зустрічі за межами Москви, — сказав Нейт, — на відпочинку.

Час швидко минав, і вони вже дійшли до кінця вулиці, повернули й рушили неспішно назад, до іншого кінця.

МАРБЛ виглядав украй замисленим.

— Знаєш, я думав про свою кар'єру, про стосунки з американськими друзями, про життя, що чекає попереду, — сказав він. — Мабуть, у мене є ще кілька років до пенсії. Займатися політикою в літньому віці — це немислима помилка. Може, три чи чотири роки, а може, й два. Іноді мені здається, що було б добре жити на пенсії в Нью-Йорку. Як ти гадаєш, Натаніелю?

Нейт зупинився і трохи повернувся в його бік. Що це було? Вуличний гомін стих. В його агента проблеми? МАРБЛ підняв руку, ніби бажаючи стиснути Нейтів лікоть, та зупинився на півдорозі.

— Не варто хвилюватися, це лише думки вголос.

Нейт скоса поглянув на МАРБЛА: старий поведився спокійно, впевнено. Агентам притаманно думати про пенсію, мріяти про кінець небезпечного подвійного життя, остерігатися почути стукіт у двері. Таке життя, зрештою, дуже стомлює, а це, натомість, призводить до помилок. Чи звучала в голосі МАРБЛА втома? Завтра Нейт муситиме доповісти про всі нюанси цієї бесіди. Проблеми у справі завжди неминуче стосувалися куратора, проблеми, яких він не потребував.

— Щось не так, можливо, з безпекою? — спитав Нейт. — Ви ж знаєте, ваш банківський рахунок чекає на вас. Можете вийти на пенсію, коли забажаєте. Ми підтримаємо вас у будь-якому разі.

— Ні, все гаразд. У нас попереду ще багато роботи. А тоді вже можна й відпочити, — сказав МАРБЛ.

— Це честь — працювати з вами, — сказав Нейт, бо й справді так вважав. — Ваш вклад важко переоцінити.

Старший чоловік поглядав під ноги, на тротуар, доки вони прогулювалися темною вулицею. Їхня зустріч тривала вже шість хвилин. Час було прощатися.

— Може, вам ще щось потрібно? — спитав Нейт. Він заплющив очі та зосередився. Батарей передано, диски отримано, резюме додано, є розклад закордонних поїздок. Єдине, що лишалось запланувати, це наступна особиста зустріч за три місяці.

— Ми зустрінемося за три місяці? — спитав Нейт. — На той час уже настане справжня зима, грудень. Нове місце, ІГЛ, біля річки?

— Так, звичайно, — сказав МАРБЛ. — *Orel*. Я підтверджу повідомленням за тиждень до зустрічі.

Вони знову наближались до кінця вулиці, поволі рухаючись до яскравих ліхтарів перехрестя. Неоновий знак сповіщав про станцію метро через дорогу. Раптом Нейт відчув, як по спині пробіг тривожний морозець.

Пощарпана «лада седан» повільно проїхала перехрестя, на передньому сидінні двоє чоловіків. Нейт та МАРБЛ притиснулись до стіни будинку, повністю сховались у тіні. МАРБЛ також помітив машину, він був таким само фахівцем вуличних опера-

цій, як і молодий куратор. Інше авто, новіший «опель», проїхало у зворотному напрямку. Двоє чоловіків усередині дивилися в інший бік. Озирнувшись, Нейт помітив, як третє авто повільно завертає на вулицю. Горіли лише стоп-сигнали.

— Прочісують місцевість, — прошипів МАРБЛ. — Сподіваюся, ви не припаркував машину десь неподалік?

Нейт похитав головою: «Ні». Ні, ні, дідько, ні. Його серце вистрибувало з грудей. Буде гаряче. Він миттю поглянув на МАРБЛА, і вони удвох зарухалися, як один. Забувши про шпигунські порошки, забувши про все на світі, Нейт допоміг МАРБЛУ зняти його темне пальто, вивертаючи навиворіт, витягуючи його руки з рукавів, перетворюючи на світле пальто іншого крою, вкрите плямами та потерте на рукавах та з країв. Нейт допоміг МАРБЛУ накинути його на плечі. Потягнувшись до внутрішньої кишені пальта, Нейт дістав поїдену міллю хутрянку шапку — частину його власного маскування — та нап'яв на голову МАРБЛА. МАРБЛ дістав із зовнішньої кишені окуляри в товстій оправі, одна з дужок яких була перемотана білою стрічкою, та надів їх. Нейт поліз до іншої кишені та дістав коротку палицю, яку злегка струснув. Еластичний шнур усередині розпрямився, перетворивши палицю на ціпок, який Нейт вклав МАРБЛОВІ в руку.

Москвич середніх років зник, за вісім секунд його замінив старий скрипучий пенсіонер у дешевому пальті, з ціпком у руці. Нейт злегка його підштовхнув у напрямку перехрестя та станції метро. Такий вчинок кидав виклик правилам, користуватися метро було небезпечно, це означало самому йти в підземну пастку, та якщо МАРБЛОВІ вдасться втекти, це того вартє. Маскування мало убезпечити від кількох камер спостереження на платформах.

— Я відведу їх звідси, — сказав Нейт, доки МАРБЛ, згорбившись, шкутильгав до перехрестя. Старий невидимка кинув на нього погляд, серйозний, але холодний, і підморгнув. «*Цей чолов'яга — легенда*», — подумав Нейт. Та зараз головним для нього було відволікти машини спостереження, перетягти їхню увагу на себе, подалі від МАРБЛА. Однак не можна їм попастися. Якщо в його кишені знайдуть диск МАРБЛА, старий — труп, як і у випадку, коли його самого заарештують.

Тільки не на його вахті. Голову та горло обдало холодком. Комір пальта був піднятий, хвилювання зникло, і він швидко перебіг дорогу перед машиною спостереження, яка поволі рухалась вулицею в його бік на відстані з півкварталу. Це мала бути ФСБ, громила, що займаються внутрішнім шпіонажем у Російській Федерації. Це їхня територія.

Двигун «Лади 1200СС» заверещав, вони помітили його у світлі вуличних ліхтарів, і він помчав до наступного кварталу та пірнув у підвальний сходовий майданчик, що смердів сечею й горілкою, а за його спиною почулося скреготання шин. Чекай, чекай, тепер знов рухайся, мчись провулками, перебігай, ховаючись, наземними переходами, лети вниз сходами до річки. Минай шлагбауми, перебігай залізничні колії, міняй вектор та напрям щоразу, як вони втрачають тебе з поля зору, нехай їхні здогадки будуть хибними, прослизай крізь їхню заставу. Перевірка часу: майже друга ночі.

Його трясло від втоми, і він біг, потім ішов, потім ховався за припаркованими машинами, чуючи усюди навколо звуки двигунів, які зрештою сходилися в одній точці, потім розсіювалися, потім знову сходилися, намагаючись наблизитись достатньо, щоб роздивитися його, достатньо, щоб покласти його обличчям на асфальт і запхати свої руки йому до кишень. Він чув звуки їхніх шумопонижувачів, як вони волали в рації, вони були у відчаї.

Його перший інструктор зі стеження сказав йому: «Ви відчуватимете вулицю, містере Неш, і неважливо, це Вісконсин-авеню чи Тверська, ви її відчуватимете», і Нейт з біса добре її відчував, та їх було забагато, хай навіть вони й не знали точно, де його шукати. Шини автомобілів скреготали на мокрій бруківці, доки вони гасали туди-сюди, і добре було, що вони не мали на нього достатньо інформації, аби розгорнути повномасштабну операцію, а погано — те, що час був на їхньому боці. Слава Богу, вони розшукували його, значить, МАРБЛА таки не помітили. Нейт молився, щоб старого справді не помітили, доки той пірнав у метро, і щоб спостереження не проводили з самого початку, адже це б означало, що друга команда тепер слідує за МАРБЛОМ. Вони не впіймають його агента й не отримують пакета з дисками МАРБЛА, небезпечними, мов

динаміт у його кишені. Скреготливі шини розчинились удаліні, і на вулицях стало тихо.

Перевірка часу: вже за другу, ноги й спина ниють, в очах темніє, він спускається вузьким провулком, притискаючись до стін, ховаючись у тінях, сподіваючись, що їх уже нема, уявляючи, як усі ті пом'яті машини заїжджають у гараж, відгонячи запахом гарячого металу, з них скапує бруд, а начальник групи кричить на них у кабінеті. Нейт не бачив жодної машини вже кілька хвилин і вирішив, що вискочив з периметра пошуку. Знову пішов сніг.

Попереду заскрипіли колеса, авто зупинилось, дало задній хід і звернуло в провулок, у світлі його фар було видно, як ішов сніг. Нейт притиснувся до стіни, намагаючись сховатися, хоч і розумів, що його, певно, помітили, вогні фар освітили Нейта, машина просувалася вперед, плавно рухаючись його боком провулка. Нейт зачаровано спостерігав, як авто наближається, пасажирські дверцята пролітають за кілька сантиметрів від стіни і два зосереджені обличчя вдивляються поперед себе, склоочисники невпинно змітають сніг. Невже ці ФСБшні тварини його не помітили? Та потім він усвідомив, що вони прекрасно його бачили, вони намагалися розмазати його по стіні. Існує неписане правило, що групи спостереження, які йдуть слідом за іноземним дипломатом, ніколи, ніколи не вчиняють насильницьких дій, так казали інструктори, і справді, серйозно, якого хріна робили ці козли? Він поглянув назад і побачив, що вихід з провулка надто далеко.

Відчути вулицю, містере Неш, а головне — відчути чавунну дренажну трубу, що спускається будинком за кілька футів від нього, приєднана до цегельної кладки іржавим металевим кріпленням, і доки машина набирала швидкість, він підскочив і вхопився за трубу, користуючись цим кріпленням, щоб здертися вище. Авто врзалося в стіну, розколовши дренажну трубу, дах машини опинився прямо під зігнутими ногами Нейта. З важким скреготом автомобіль проїхався уздовж стіни та зупинився. Вони заглушили двигун, і Нейт відпустив трубу, впав на машину, а потім на тротуар. Дверцята водія почали відчинятися, з них виходив дебелий чоловік у хутряній шапці, але вони ніколи, ніколи не вчиняють насильницьких дій щодо

своїєї цілі, і Нейт плечем притис дверцята, затиснувши голову та шию громила, почув крик, побачив спотворене від болю обличчя. Нейт ударив його по голові дверцятами ще двічі, дуже швидко, і чоловік звалився назад у машину. Пасажирські дверцята були затиснуті стіною, і Нейт бачив, як інший громила намагається перелізти через передне сидіння, щоб дістатись до задніх дверцят, тож це був слушний час знову втекти, і Нейт помчався вниз провулком, зникнувши в тінях і звернувши за ріг.

За три будинки він натрапив на закопчену їдальню, відчинив у таку пізню годину, її світло розливалось на засніженому тротуарі. Нейту було чути, як машина в провулку дає задній хід, двигун реве. Він заскочив до крихітної порожньої забігайлівки та зачинив двері. Одна кімната, нічого окрім прилавка в кінці, декількох засмальцьованих дерев'яних столів та лавок, вицвілих шпалер і закіптюжених тюлевих фіранок на вікні. Стара баба з двома зубами, мов із консервним ножом у роті, сиділа за прилавком, слухаючи тріскуче радіо та читаючи газету. Дві пошарпані алюмінієві каструлі з супом булькали на електроплиті в неї за спиною. Кімнату заповнював запах вареної цибулі.

Ледве стримуючи руки, аби не тряслись, Нейт підійшов до прилавка й російською замовив миску борщу, дивлячись у відсторонені очі баби. Сів спиною до прикритого фіранкою вікна й почав дослухатися. Одна машина проревіла, потім ще одна, а потім нічого. По радію комік розповідав анекдот:

«Хрущов відвідав свиноферму та сфотографувався там. У редакції сільської газети тривало запекле обговорення підпису до світлини. “Товариш Хрущов серед свиней”? “Товариш Хрущов та свині”? “Свині навколо товариша Хрущова”? Не годиться. Нарешті редактор приймає рішення: “Третій справа — товариш Хрущов”». Баба за прилавком зареготалася.

Він нічого не їв і не пив уже більш ніж дванадцять годин, тож почав жадібно черпати густий борщ тремтячою ложкою. Баба поглянула на нього, встала та, обійшовши прилавок, підійшла до дверей. Нейт стежив за нею краєм ока. Вона відчинила двері, і він відчув, як знадвору увірвалося холодне повітря. Баба виглянула на вулицю, подивилася ліворуч та праворуч,

після чого, грюкнувши, зачинила двері. Вона повернулась на свій стілець біля прилавка й узяла газету. Коли Нейт доїв борщ та хліб, то підійшов до неї і відрахував кілька копійок. Стара карга взяла монети та вкинула у висувний ящик. Вона грюкнула ящиком і поглянула на Нейта.

— Добре, йди з Богом.

Нейт, намагаючись не дивитися на неї, вийшов.

За годину, мокрий від поту та тремтячи від втоми, Нейт, спотикаючись, минув мілицейську будку біля головного входу до посольського житлового комплексу. Диски МАРБЛА на решті були в безпеці. Згідно з протоколом, оперативну ніч слід було закінчувати інакше, та він на кілька годин спізнився, тож його не підібрали на авто. Його повернення помітили, і вже за півгодини ФСБ, а одразу за ними і СВР, будуть в курсі, що саме молодий містер Неш з Економічного департаменту посольства зник з їхніх радарів на більшу частину вечора. І вони гадатимуть, що знають причину.

БАБИН БОРЩ

Розтопити масло у великій каструлі; додати нарізану цибулю і смажити, доки не стане напівпрозора; додати, помішуючи, три терті буряки й порізаний помідор. Влити яловичий бульйон, оцет, всипати цукру, солі та перцю. Бульйон має бути терпким та солодкуватим. Довести до кипіння й кип'ятити протягом години. Подавати гарячим з ложкою сметани і нарізаним кропом.

2

Наступного ранку в протилежних кінцях Москви, у двох різних кабінетах, витало невдоволення. В штаб-квартирі СВР в Ясеневі перший заступник директора Іван (Ваня) Дмитрович Єгоров читав рапорти про спостереження від ФСБ за попередню ніч. Слабке сонячне світло просочувалося крізь масивні вікна, які виходили на темний сосновий ліс, що оточував будівлю. Олексій Зюганов, миршавий начальник відділу контррозвідки, стояв перед його столом, не діставши запрошення сісти. Для близьких друзів — хоча, мабуть, тільки для матері — Зюганов, цей противний гном, був Льошею, але не цього ранку.

Вані Єгорову було шістдесят п'ять, генерал-майор зі стажем. У нього була велика голова, лиса, за винятком пучків посивілого волосся над вухами. Широко посаджені карі очі, м'ясисті губи, широкі плечі, круглий живіт та великі м'язисті руки надавали йому вигляду циркового силача. Він носив стильний темний костюм з підкладкою, Аугусто Карачені з Мілана, з темно-синьою краваткою. Його туфлі, блискуче-чорні, були від Едварда Ґріна з Лондона, прямо з дипломатичної пошти.

На початку своєї кар'єри Єгоров був пересічним оперативником КГБ. Після кількох малоцікавих поїздок до Азії він переконався, що життя оперативника не для нього. Повернувшись до Москви, він узявся за внутрішню політику організації. Пропрацював на низці високопрофесійних посад, спочатку у сфері планування, потім в адміністрації і, нарешті, на новоствореній посаді генерального інспектора. Він брав активну та помітну участь у переході від КГБ до СВР в 1991-му, обрав правильну сторону під час невдалого перевороту КГБ того ж року, очолюваного Крючковим проти Горбачова, і в 1999-му його помітив флегматичний перший віце-прем'єр-міністр Володимир Володимирович Путін, білочолый скорпіон з апатичними блакитними очима. Наступного року Єльцин покинув Кремль, а Путін дивовижним, неймовірним способом до нього потрапив, і Ваня

Єгоров чекав на дзвінок, який, він чудово це розумів, має скоро пролунати.

— Я хочу, щоб ти про все подбав, — сказав йому тоді Путін під час стрімкої п'ятихвилинної ділової зустрічі у вишуканому кремлівському кабінеті, де коштовна деревина стін страхітливо віддзеркалювалася в очах нового президента. Вони обоє розуміли, про що йшлося, і Ваня повернувся до Ясенєва, спочатку третім заступником директора, потім другим, аж доки минулого року не переїхав у кабінет першого заступника директора, розташований на іншому боці встеленого килимом коридору від директорських апартаментів.

Виборам минулого березня передували певні хвилювання, клятві журналісти та опозиційні партії дозволяли собі куди більше, ніж раніше. СВР наглядала за кількома дисидентами, працювала під прикриттям на виборчих дільницях і рапортувала про окремих опозиційних членів парламенту. Одному готовому до співпраці олігарху доручили сформувати партію задля того, щоб відтягнути на себе голоси та роздробити опозицію.

Сам Ваня ризикнув усім, дійсно скористався своїм шансом, особисто припустивши, що Путіну варто звинуватити Захід — а саме США — у втручанні в демонстрації напередодні виборів. Кандидату дуже сподобалось таке припущення, позаяк він планував повернення Росії на світову арену. Він поплескав Ваню по спині. Певно, через те, що їхні кар'єрні шляхи були такими схожими, а можливо, тому, що вони обоє мало чого досягли, працюючи агентами розвідки в коротких відрядженнях за кордоном. Хоча, може бути, інформатор розпізнав колишнього *nashnik*. Як би там не було, Путіну він сподобався, і Ваня Єгоров чудово розумів, що буде винагороджений. У нього були час і сили, щоб рухатись уперед. Цього він і прагнув.

Та перш ніж навчишся керувати серпентарієм, тебе неминуче вкусять. Сучасний Кремль — це костюми й краватки, прес-секретарі, усмішки на самітах, хоча кожен, хто зміг протриматись довше, прекрасно розумів, що насправді нічого не змінилося ще від часів Сталіна. Дружба? Вірність? Заступництво? Досить одного неправильного кроку, оперативної чи дипломатичної невдачі, або ж, гірш за все, засмутити

президента — і налітає *burya*, ураган, від якого неможливо сховатися. Ваня покрутив головою. *Chert vozmi*. Якщо йому чогось і бракувало, то саме цього випадку з Нешем.

— Хіба можна було провести розвідку гірше? — лютував Єгоров. Перед своїми підлеглими він зазвичай злегка грав. — Ясне діло, що цей малий гівнюк Неш зустрічався минулої ночі зі своїм джерелом. Як йому вдалося уникати нас більш ніж дванадцять годин? Якою була головна мета розвідки в цьому районі?

— Здається, вони шукали чеченців, які збувають наркотики. Хтозна, чим зараз займається ФСБ, — сказав Зюганов. — Той район — то клята діра.

— А та аварія? Що то було?

— Важко сказати. Вони заявляють, що загнали в кут чеченця, і кажуть, що він був озброєний. Важко віриться. Можливо, вони надто захопилися переслідуванням.

— *Kolkhozniki*. Селяни, і ті краще б упоралися. Я попідключуюся, щоб директор повідомив про це президента наступного понеділка. Не можна, щоб здоров'ю закордонних дипломатів завдавали шкоди, навіть якщо вони зустрічаються з російськими зрадниками, — сказав Єгоров, фиркнувши. — Якщо таке трапиться ще раз, ФБР почне нападати на наших агентів у Джорджтауні.

— На своєму рівні я також передам повідомлення, генерале. Групи розвідки його чудово розуміють, особливо, коли дозволите, якщо додати кілька років *katorga*.

Єгоров байдуже поглянув на завідувача відділу контррозвідки, примітивши, з яким смакуванням він вжив ще царський термін ГУЛАГу. Господи. Олексій Зюганов був дрібним та невиразним, з пласким, мов сковорідка, обличчям та великими вухами. Зуби, натикані, мов тин, та постійна посмішка доповнювали його луб'янський образ. Та все ж Зюганов працював ретельно, злорадний приспівник, якого завжди є куди приставити.

— Можна критикувати ФСБ, та кажу вам, цей американець зустрічається з якоюсь шишкою. І ті ідіоти просто його прогавили, я впевнений.

Єгоров кинув рапорт йому на стіл.

— Отож. Ти здогадуєшся, якою буде твоя робота віднині? — Він зробив паузу. — З'ясуй. Хто. Це. Такий.

Кожне слово він відстукав по столу своїм товстим пальцем.

— Я хочу, щоб голову цього зрадника принесли в кошику.

— Це буде нашим пріоритетом, — сказав Зюганов, розуміючи, що без зачіпок, не отримавши наводки від крота з ЦРУ або ж не вловивши чогось на вулицях, їм лишатиметься тільки чекати. У цей час він може зайнятися кількома розслідуваннями, провести допит, аби не гуляти.

Єгоров ще раз поглянув на звіт про спостереження — даремна праця. Єдиним підтвердженням фактом була ідентифікація Натеніеля Неша на вході до посольства. Жодної наводки чи опису кого-небудь іншого. Водій однієї з машин спостереження (його фотографія з пластиром над лівим оком додавалася до звіту як свідчення про випадок у провулку) упізнав Неша, як і міліціонер на вході до корпусу американського посольства.

«Або пан, або пропав», — подумав Єгоров. Яскрава шпигунська справа, до якої він доклав руку, принизивши при цьому американців, або ж катастрофа, що згальмує Кремль та сповненого тестостерону патрона Єгорова і призведе до раптового завершення його кар'єри. Залежно від гніву президента, це може включити й нари в Сегезькій колонії номер дев'ять, поруч із тією, де опинився олігарх-банкрот Ходорковський.

Болісно роздумуючи про теоретичне майбутнє та усвідомлюючи політичні наслідки, того ранку Єгоров замовив та прочитав літерну справу Нейта, його оперативний файл: молодий, активний, дисциплінований, добре володіє російською. Стриманий, що стосується жінок та алкоголю. Не вживає наркотиків. Старанно працює на підставній посаді в Економічному департаменті посольства. Ефективний під час вуличних операцій, ніколи не видає оперативних намірів. Єгоров пробурчав: «Молокосос». Він поглянув на свого керівника КР¹.

У Зюганова захищало в мозку, і він відчув, що має виявити більше ентузіазму. Перший заступник директора Єгоров, може, й не вуличний оперативник, та він був добре знаним екземпляром у зоопарку СВР, бюрократ із політичними амбіціями.

---

¹ Контррозвідка.

— Пане заступнику директора, щоб знайти виродка, який продає наші таємниці, варто зосередитись на цьому молодому *героу*-янкi. На нього слід повісити три групи. Огортати його, мов лушпиння цибулину, з усіх боків. Двадцять чотири години на добу. Накажіть — хоча, радше попросіть — ФСБ розширити зону дії, хай волочаться за ним, а потім ми додамо свої групи на периферії. Придивимось, а тоді приберемо. Побачимо, чи він повторює місця зустрічі. Скоро буде ще одна зустріч, за три-шість місяців, це точно.

Єгорову сподобався вислів про лушпиння цибулини, він сьогодні повторить це перед директором.

— Гаразд, починаємо, даси мені знати про твої плани, щоб я стисло переказав директору нашу стратегію, — сказав Єгоров, махнувши рукою, даючи знак керівникові йти.

«Ще б пак, *перекажи директору нашу стратегію*», — подумав Зюганов, виходячи з кабінету.

* * *

Корпус американського посольства в Москві розташований на північному заході від Ясенєва, в Пресненському районі біля Кремля та широкого вигину Москви-ріки. Пізніше того дня в кабінеті директора резидентури ЦРУ, Гордона Гондорфа, трапилась ще одна неприємна розмова. Як і лінійний директор контррозвідки, якого не запросили сісти, Нейт стояв перед столом Гондорфа. Його коліно пульсувало від учора.

Якщо вражаюча маса Єгорова надавала тому схожості з цирковим силачем, невелике тіло та дрібні риси обличчя надавали Гондорфу схожості з гончаком у цирковій виставі. Не більше п'яти з половиною футів зросту, він мав рідке волосся, порослячі оченята, надто близько посаджені одне до одного, та крихітні стопи. Брак статури компенсував своєю злісністю. Він нікому не довіряв і не бачив іронії в тому, що нікому іншому теж не вселяв довіри. Гондорф («Гандонф» поза очі) жив у таємнім пеклі, про яке відомо лише певному типу старших офіцерів розвідки: він втрачав контроль.

— Я прочитав твій рапорт про спостереження минулої ночі, — сказав Гондорф. — Якщо вірити написаному, складається враження, що для тебе результат виявився задовільним?

Голос Гондорфа був спокійний, він говорив поволі, зважаючи слова. Живіт Нейта напружився в очікуванні неминучої конфронтації. *Наполягай на своєму.*

— Якщо ви про те, чи вважаю я, що агент у безпеці, то так, — сказав Нейт. Він розумів, до чого веде Гондорф, та не збирався йому в цьому допомагати.

— Минулої ночі ти ледь не дав заарештувати найбільш плідного агента ЦРУ. Вашу зустріч накрила розвідка, чорт забирай.

Нейт стримав гнів, який усе наростав.

— Я вчора пробігав дванадцять годин МВС. МВС, який ви самі затвердили. Я підтвердив свій статус. Я був чистий, діставшись на місце, як і МАРБЛ, — сказав Нейт.

— У такому разі, як ти поясниш спостереження? — спитав Гондорф. — Важко повірити, що його проводили випадково. Скажи, що ти так не вважаєш. — У голосі Гондорфа почулися нотки сарказму.

— Саме так усе й було. Вони просто не могли шукати саме мене, та хрін у провулку, вони не стежили за мною від самого початку, це неможливо. Це сталося випадково, і вони зреагували, просто, як є. МАРБЛ покинув місце непомічений.

Нейт зауважив, що Гондорф зовсім не зацікавився випадком з машиною, яка влетіла в стіну. Інший керівник уже давно був би в кабінеті посла, б'ючи тривогу, вимагаючи від посольства заявити протест.

Підготувавшись до атаки, Гондорф сказав:

— Маячня. Це повна катастрофа. Як ти міг направити його в метро? Це ж мишоловка. Ти проігнорував протокол, коли взявся допомагати йому переодягати пальто. Він мав зробити це сам. Ти ж знаєш! Що, як просто зараз він весь світиться флуоресцентом під лампою?

— Я визначився й вирішив. Мені здалося, що головний пріоритет — змінити його вигляд та допомогти вшитися непоміченим. МАРБЛ професіонал, він знає, як спекатись пальта та ціпка. Можемо надіслати йому повідомлення, я перевірю його при наступній зустрічі, — сказав Нейт. Ця суперечка здавалася нестерпною, особливо з керівником, який не розуміється на роботі на вулицях.

— Наступної зустрічі не буде. Принаймні не з тобою. Ти надто засвітився. Минулої ночі вони впізнали тебе з десятка разів, твоєму економічному прикриттю кінець, відтепер у тебе на хвості висітиме половина московських служб спостереження, — сказав Гондорф. Було видно, як він насолоджується моментом.

— Вони завжди знали про цю підставну посаду. За мною завжди стежили, ви самі в курсі. Я й досі можу зустрічатися з агентами, — сказав Нейт, обершись об стілець. У Гондорфа на столі стояв макет ручної гранати на дерев'яній підставці. На металевій табличці — напис: «ВІДДІЛ СКАРГ. ВИСМИКНІТЬ КІЛЬЦЕ ДЛЯ НЕГАЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ».

— Ні, я не думаю, що тобі варто й надалі зустрічатися з агентами. Ти тепер магніт для лайна, — сказав Гондорф.

— Якщо вони кинуть на мене таку кількість ресурсів, то збанкрутують, — не погоджувався Нейт. — Я можу точити їхні сили, роз'їжджаючи містом наступні шість місяців. І чим більше за мною стежитимуть, тим краще нам вдаватиметься маніпулювати ними.

Наполягай на своєму.

Гондорфа він не вразив і не переконав. Цей молодий оперативник ніс у собі загрозу особисто для нього. Гондорф був зосереджений на можливості істотного підвищення наступного року, по поверненні до Вашингтона. Ризик був надто великий.

— Неше, раджу тобі обмежити пересування Москвою. Ти надто засвічений, вони шукатимуть способу приборати тебе і впіймати твоїх агентів. — Він поглянув угору. — Не хвилюйся, я подбаю, щоб тебе призначили на щось путнє.

Нейт був шокований. Навіть оперативник на першому турі розумів, що виключення, переведення зі справи, ініційоване керівником резидентури, — з якої б то не було причини — може погубити кар'єру. Він також був певен: Гондорф скористається своїми приватними каналами, аби натякнути, що Нейт облажався. Неофіційна репутація Нейта, його «особистий файл» постраждають, а це вплине на його просування по службі та майбутні призначення. Забуте відчуття відсутності твердого ґрунту під ногами почало виникати знову.

Нейт знав правду: він урятував МАРБЛА минулої ночі завдяки вчасним та правильним діям. Він поглянув на байдуже обличчя Гондорфа. Вони обоє розуміли, що відбувається і чому. Тож Нейт не мав жодної причини не завершити розмову якнайрозкішніше.

— Гондорфе, ти безхребетне сцикло, якого від вулиці кидає в піт. Ти топиш мене, аби втекти від відповідальності. Працюючи у твоєму відділку, я багато чому навчився.

Виходячи з кабінету, Нейт зауважив, що відсутність лайливої тиради від начальника говорить сама за себе.

* * *

Турнули з резидентури на першому ж турі. Не так погано, як убивство агента, крадіжка казенних коштів чи фабрикування рапорту, та все ж катастрофа. Як це вплине на майбутні призначення, просування по службі, Нейт сказати напевне не міг, та новини розлетяться миттю, щойно Гондорф зв'яжеться зі штаб-квартирою. Деякі його однокурсники з часів підготовки вже взялися за другий тур, закріплюючись у штаті. Ходили чутки, що одному з них запропонували роботу куратором у маленькій резидентурі. Додаткові місяці підготовки до Москви і так відкинули його назад, а тепер ще й це.

Як не намагався Нейт позбутися нав'язливих думок, та все ж хвилювався. Його завжди вчили триматися попереду, через необхідність не відставати, через обов'язкову умову — перемогти. Він виріс на півдні, у суспільстві, яке почасти нагадувало південний варіант клітки для боїв без правил, де покоління Нешів зростали в палладіанському сімейному маєтку на крутих південних берегах річки Джеймс. Дід Нейта, як пізніше і його батько, засновник та керівний партнер «Неш, Ворінг та Роялл» у Ричмонді, сиділи у темно-зелених кабінетах, цокали язиками та поправляли свої манжети. Вони схвально кивали головами, доки брати Нейта, один феєричний, з кучерями Юлія Цезаря, інший мокрий від поту, любитель надміру по-дівчачому зачесати волосся, боролися в костюмах на килимі, відкривали для себе закони життя, а потім одружилися на грудастих красунях, які замовкали, віддано дивлячись блакитними очима, щойно чоловіки заходили до кімнати.

«Так а шо робитимемо з Нейтом?» — питали вони одне в одного. Закінчивши університет Джона Гопкінса з дипломом з російської літератури, Нейт шукав прихистку в духовному, аскетичному світі Гоголя, Чехова, Тургенева, світі, куди вкритий цеглою Ричмонд не міг утритись. Його брати реготали, а батькові це здавалося марнуванням часу. Планували, що він вступить до юридичної школи — у тому ж таки Ричмонді — та займе місце молодшого партнера у фірмі. Диплом з російської коледжу Міддлбері ставав таким чином проблемою, а подальша подача резюме в ЦРУ — сімейною кризою.

— Гадаю, життя держслужбовця виявиться для тебе геть несолодким, — казав його батько. — Чесно кажучи, я не бачу тебе щасливим на державній службі. — Батько Нейта знав колишніх директорів. Його брати були менш стримані у своїй критиці. Під час надзвичайно галасливого сімейного обіду вони робили ставки, скільки Нейт протягне в ЦРУ. Найвищою ставкою було три роки, чи менше.

Його заява на роботу в центральному розвідувальному управлінні не мала нічого спільного із втечею від підтяжок та запонок, з нищівним абсолютизмом Ричмонда чи з невідворотністю особняка з колонами, з якого відкривався вид на річку. Нічого спільного з патріотизмом теж не було, справді, хоча Нейт був таким самим патріотом, як і будь-хто інший. Усе зводилось до каменя на серці, коли в десятирічному віці він вирішив прогулятися уздовж виступу на третьому поверсі особняка, там, де яструби ширяють над річкою, щоб позбутися страху хижаків, щоб зустрітись віч-на-віч зі своїми жахами та невдачами. Річ була в напружених стосунках між ним та його батьком, дідом і всеїдними братами, які постійно вимагали від нього поступливості, самі її не виявляючи.

Той самий камінь у грудях він відчував під час співбесід у ЦРУ. Не раз доводилося заспокоювати серцебиття, коли удавав і безтурботно стверджував, як йому подобається говорити з людьми, приймати виклики та стикатися з неоднозначними ситуаціями. Утім, коли серцебиття заспокоювалось, голос ставав упевненим, на нього находило дивовижне прозріння, позаяк він справді міг бути холоднокровним, міг стикатися з речами, яких не контролював. Робота в ЦРУ, ось що йому було потрібно.

ПОДЯКА

Перераховуючи всіх, хто так чи інакше допоміг мені в написанні цієї книги, я здивувався, як же багато їх було. Тож мушу висловити свою подяку їм усім.

Хочу почати зі свого літературного агента — незрівнянного Слоана Гарріса з «International Creative Movement», котрий, коли я тільки починав роботу, був мені за керівника і наставника, а далі — непохитним оборонцем рукопису. Я переконаний, що в минулому житті Слоан був далекоглядним венеційським дожем або ж візантійським султаном-завойовником. Без нього ця книга не побачила б світу.

Велика подяка решті команди ІСМ, включно з Крістін Кін, Широю Шиндел та Хізер Карпас, бо всі вони є втіленням терпіння як найвищої чесноти.

Також я завдячую своєму редактору з видавництва «Scribner», легендарному Коліну Гаррісону, який, із точністю картографу редагуючи рукопис, водночас вчив мене гарно писати. Його відданість науці й мистецтву письменства є безмежною, й він просто таки невимірно покращив остаточну версію. Без нього цій книзі бракувало б повноти.

Окрім того, дякую всім працівникам видавництв «Scribner» та «Simon & Schuster», включно з Каролін Рейді, Сюзан Молдов, Нен Грегем, Роз Ліппель, Браяном Белфілію, Кеті Монаган, Тел Горескі, Джейсоном Гоером, Бенджаміном Голмсом, Емілі Ремез та Дейвом Коулом, за їхню підтримку, підбадьорення і теплий прийом до родини «S&S». Особлива подяка Келсі Сміт за її старанну працю. Всі ці люди несуть колективну відповідальність за створення цієї книги, хоч я й поспішу запевнити, що будь-які помилки у мові, реаліях чи наукових фактах є виключно моїми.

Не можу не подякувати своїм друзям, які допомогли мені взятися до справи і чиїх імен я не можу назвати тут. Вони самі знають, про кого я кажу: проникливий Дік К. з Беверлі-Гіллз, еkleктичний Майк Дж. з Верховного суду США та суперпрокурор Фред Річман, також із Беверлі-Гілз.

Звісно, цієї книги не було б без моєї кар'єри в ЦРУ, цілого життя, розділеного з сотнями колег, починаючи від академії

і далі до друзів, здобутих у Ленглі й усіх закордонних операціях, в яких я брав участь впродовж тридцяти років. Багато хто з них і досі відносно молодий. Я салютую їм усім.

Будучи молодим офіцером ЦРУ, я отримував (вряди-годи) не надто м'яке наставлення і шефство від цілої низки старших офіцерів, таких як Клер Джордж, Пол Редмонд, Бертон Гербер, Террі Ворд і Майк Бернс, керівників надзвичайного таланту і непохитного патріотизму. У ті дні в Оперативному управлінні їх називали не інакше як «баронами». А ще я мав нагоду поспілкуватися з лаконічним Джеєм Гаррісом, фізиком-ядерником, котрий згодом став офіцером оперативного відділу; разом із ним ми розробляли внутрішні операції на Кубі Кастро.

Мої зять і невістка Вільям і Шерон Метьюз вносили критично важливі поради, а мої доньки Александра і Софія не раз нагадували автору цієї книги, що у «Вулворті» вже давно не продають восьмидоріжкових магнітофонів.

Зрештою, я вдячний своїй дружині Сюзанні, котра й сама є ветераном ЦРУ з тридцятичотирирічним стажем, за те, що розділила зі мною нескінченно мінливе життя, за пізні ночі, ночі спостереження, ночі евакуації, за двох неймовірних доньок і за виявлене нею терпіння, доки я писав.

ПРО АВТОРА

Джейсон Метьюз є відставним офіцером колишнього Оперативного управління ЦРУ, яке нині називається «Національною секретною службою». Свою понад тридцятирічну кар'єру він провів у численних закордонних операціях, збираючи розвіддані для національної оборони, спеціалізуючись на роботі в закритих зонах. Метьюз проводив вербувальні операції в Радянському Союзі, Східній Європі, Східній Азії, на Близькому Сході та в Карибському басейні, а як начальник різноманітних резиденцій ЦРУ керував таємними місіями проти програм країн-ізоїв із виготовлення зброї масового ураження, а також співпрацював з іноземними партнерами в антитерористичних операціях. Нині живе в Південній Каліфорнії.

Літературно-художнє видання

МЕТЬЮЗ Джейсон
Червоний горобець
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *Є. І. Доценко*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *М. М. Куценко*

Підписано до друку 16.02.2018. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 26,04. Наклад 3000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua

• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці художників,

перекладачів, редакторів

e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@ksd.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28

e-mail: odessa@ksd.ua

Метьюз Д.

М54 Червоний горобець : роман / Джейсон Метьюз ; перекл.
з англ. М. Ларченка, Б. Превіра. — Харків : Книжковий
Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 496 с.

ISBN 978-617-12-4738-3

ISBN 978-1-4767-0612-2 (англ.)

Домініка Єгорова — найцінніша з агентів російських спецслужб, випускниця «школи горобців» — особливого відділу контррозвідки. Вона — звабниця, яка використовує своє тіло для збору інформації та подальшого усунення іноземних дипломатів і шпигунів. Нова ціль Домініки — молодий офіцер ЦРУ Натаніель Неш, відповідальний за проникнення американських «кrotів» до російської розвідки. Проте бездоганий план дає збій: між Домінікою та Нейтом спалахують почуття. Відтепер під загрозою опиняються не лише їхні кар'єри, а й безпека обох держав...

УДК 821.111(73)